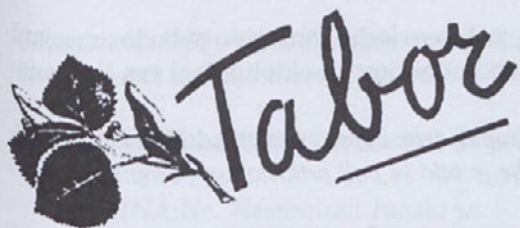

VSEBINA

Zvestoba zmaguje nad revolucijo - Bogomir Štefanič ml.	49
Bleščeča prihodnost - Ljubo Sirc	56
Zgodovinski spomin - Ivan Korošec	58
Irena - Ivan Korošec	65
Izbrisani in nikoli zapisani - po ivu Žajdeli	66
Korajža velja - Razmišljanje dr. Janeza Juhanta	67
Vaša žrtev - Iz govora Pavla Kogejca	68
Končno vendar - Jadran Vatovec	69
Voščilo Velika noč	73
Slovenska bolečina - Marjan Pogačnik	74
Mami, brani moje življenje	76
Slovenski grb - Condor	77
Ustanovitev slovenskega domobranstva - France Erpič	78
Obletnice: Frank Ferkulj, Ivan Zakrajšek, Mira Šekoranja, Ivan Korošec	84
Rudi Šeligo	90
Janez Menart	91
Tiskovna Poročila - dr. Peter Urbanc	91
Odšli so	94
Darovali so	96

*Svobodni sveta
združite se!
Za Boga,
Narod, Domovino!*

April-Junij 2004 • Ljubljana

ZVESTOBA ZMAGUJE NAD REVOLUCIJO

Mesec dni po prvem predvajanju na nacionalni televiziji oddaja še vedno odmeva v slovenski javnosti. Zgodbo o medvojnih žrtvah revolucionarnega nasilja, izrisano skozi pričevanja njihovih otrok in nazorno govorico partijskih dokumentov, spremljajo različni odzivi: od visokih skoraj soglasnih ocen strokovne javnosti do partizanskih napadov na dokumentarce, avtorja in sodelavce.

Besedo imata: scenarist, režiser, zgodovinar in novinar RTV Slovenija JOŽE MOŽINA ter strokovni sodelavec oddaje, zgodovinar in filozof JOŽE DEŽMAN.

Kako je dozorela zamisel, da bi v dokumentarcu skozi pripovedi sorodnikov predstavila skupino medvojnih žrtev, ki v slovenski javni zavesti tako rekoč ne obstaja?

DEŽMAN: Osrednjo vlogo ima tu študijski krožek MOČ PREŽIVETJA. V njem smo oblikovali dialoški krog ljudi, katerih skupni imenovalec je, da so sirote, ki so jim partizani ubili očeta ali oba starša.

Če si desetletja zasramovan in zapostavljen, svoje bolečine, razumljivo, ne moreš izraziti kar naenkrat.

MOŽINA: Tema, medvojno revolucionarno nasilje skozi prizmo otrok teh žrtev je bila po dokumentarcu ZLOČIN, KI NE ZASTARA, decembra 2001, ko sem prvič izpostavil poveljne poboje, na nek način

logično nadaljevanje oddaje, za katero je dal konkretno pobudo omenjeni krožek. Na televiziji sem dobil odobritev in oktobra lani sva šla s snemalcem prvič na teren.

Dosje o zamolčanih medvojnih žrtvah ima svoje izhodišče v konkretnih likvidacijah. Medvojno nasilje je bilo še bolj prikrito kot povojni poboji.

Kako si doživljal ljudi iz krožka MOČ PREŽIVETJA? Kot novinar si moral z vprašanji seči tudi v jedro osebnih bolečin posameznikov. So se takoj odprli?

MOŽINA: Nekateri pričevalci, otroke žrtev, obravnavanih v oddaji, je bilo treba za sodelovanje malo bolj spodbuditi, pri drugih pa se mi je zdelo, da pravzaprav čakajo že vse življenje, da bi lahko razkrili svojo zamolčano zgodbo. Nekateri so okoliščine prisilile, da so zaradi preživetja v pogosto sovražnem okolju svojo bolečino globoko potlačili vase.

Ljudje v oddaji, ki sicer niso vajeni medijev, so vsi po vrsti dobro nastopili, zato ker so govorili s čisto vestjo.

V številnih odmevih na oddajo kar dežujejo pohvale, med njimi tudi tistih, ki so trpeli podobno kot žrtve v oddaji, a še vedno ne želijo razkriti svoje identitete.

DEŽMAN: Dosje je, kot kažejo odzivi, resnično pretresel slovensko družbo. V javno zamolčan prostor je prodril veter, vanj se je vsula svetloba. To so zgodbe ljudi, ki dozoriijo, ko se osvobodijo. Govorimo o slovenski diagnozi posttravmatske stresne motnje, ki se kaže v neopravljenem žalovanju ob tragični izgubi umorjenih svojcev. Otrok, ki na tako tragičen način, kot je nasilna smrt, izgubi starše in ne doživi solidarnosti okolja – to doživetje v sebi je po travmatskem potencialu, eno izmed najhujših izgub s trajno motnjo, ne ko prejme izrazov sočutja okolice ob tako strašni izgubi.

Zdaj, ob tej oddaji, pa se je sprostila reka sočutja iskrene človeške solidarnosti. Žrtve so prejele izraze sožalja in solidarnosti ter pohval za pogum. Takšnih odmevov je toliko, da lahko govorimo o slovenskem narodnem odzivu. Subjektiviteta te oddaje pa je tudi imenitna »diverzija«
proti kolektivističnemu terorju, ki se poskuša zdaj spraviti nad

oddajo. **NE GRE VEČ!** Kolektivizem je klavrno skrpučalo proti bogastvu in moči subjektivitete, ki se odloči za odgovoren javni nastop.

Ali je komu od članov krožka žal, da je nastopil v oddaji?

MOŽINA: Ne. Nasprotno! Junaki so.

DEŽMAN: Če hočemo z ljubeznijo premagati sovraštvo, potem nam ne preostane nič drugega kot takšna pot.

Govorila sta o pozgodbenju zamolčanega dela narodne zgodovine, ki z ljudmi v njem dobiva konkreten obraz. Ampak ravno to pozgodbenje so vam očitali kot »novinarstvo patetike«

MOŽINA: Treba je vedeti, kdo to govori in zakaj. Ti očitki prihajajo iz vrst tistih, ki so živo zainteresirani, da se molk o medvojnih žrtvah nadaljuje. Morda jim krati spanec.

Kaj ima, na primer, gospa Logarjeva, ki v oddaji naposled najde svoje ubite starše, z narodnim izdajstvom in sovraštvom? Nič. Pač pa ima o tem ve-

Eden izmed glavnih »junakov« dokumentarca o zamolčanih je Edvard Kardelj. Junija 1942 v pismu voditeljici VOS-a Zdenki Kidrič ukazuje: »Naj nauče ženske streljati, zastrupljati in vse mogoče. Po mojem se sedaj začneja tista vrsta vojne, ki je že na pol državljanska in v kateri ujetniki ne obstajajo niti kot pojem niti kot dejstvo. To je, ko se kolje vse, kar pride pod nož.

liko več Kardelj, ki v svojem navodilu voditeljici Vosa, Zdenki Kidrič, junija 1942 pravi:

»...Po mojem se sedaj začenja tista vrsta vojne, ki je že na pol državljanska in v kateri ujetniki ne obstajajo niti kot pojem, niti kot dejstvo, t. j., ko se kolje vse, kar pride pod nož.«

Vprašal bi – ali imajo večjo pravico biti prizadeti tisti, ki so v ubojo aktivno ali pasivno vpleteni, ali tisti, ki so 60 let morali molčati in trpeti vse posledice umora svojih staršev?

Dokumentarec je sprostil veliko solza. Ali bi se jih morali sramovati?

DEŽMAN: Saj smo mi tudi jokali. Če pri izkopu jokajo vsi, od grobarja in bagerista do cele vasi – hvala Bogu za te solze!

Ne, zgodba nikakor ni patetična, temveč zelo nežno narejena. Če upoštevamo, da so imeli starše Marije Logar za vrat privezane v hlevu, da so ju nekateri vaščani hodili tja pretepat in da je bila vsaj gospa ubita s krampom, pomeni, da smo bili pri predstavitvi zelo obzirni.

MOŽINA: Vsa strokovna javnost pa nam priznava, da je bila v dokumentarcu ujeta prava mera, kar je bilo izredno težko. Sledili smo resničnemu odnosu ljudi do te travmatične teme.

Večina novinarskih in zgodovinarskih kolegov je dosje ocenila z najvišjimi ocenami. Ali je, sodeč po teh ocenah, v slovenskem medijskem in zgodovinopisnem prostoru dovolj normalnosti za takšno srečanje s temno podobo preteklosti ?

MOŽINA: Ko je bila oddaja predvajana, jo je naš medijski prostor sprejel v celoti normalno. Zelo sem se razveselil številnih pohval novinarskih kolegov in zgodovinarjev. Tudi univerzitetni profesorji so me poklicali in pohvalili.

Po dveh tednih pa je oddaja zmotila nekatere partizane iz ZZB. Predsednik Stanovnik je celo preverjal avtentičnost dokumentov. Pričevanja bi še nekako »požrli,« ko pa se oddaja osredotoči na dokumentiranje političnega ozadja medvojnega prikritega nasilja, marsikoga za-

peče. Saj so bili tudi številni partizani, kot pravi Stanovnik, ogorčeni nad Kardeljevimi navodili voditeljici Vosa, Zdenki Kidričevi.

Kakšna je pravzaprav zgodba teh dokumentov? Širši javnosti so nepoznani. Poznamo Kardeljeve ukaze o pobijanju kulakov, duhovnikov, kaj več pa ne vemo.

MOŽINA: Ukaz o pobijanju kulakov je bil nekemu kurirju zasežen že med vojno. Zdaj objavljeni dokumenti pa so iz korespondence partijskega vodstva. Predvsem so tu pisma Edvarda Kardelja voditeljici ubijalskega Vosa, Kidričevi, nekaj pisem Ivu Loli Ribarju, pa Alešu Beblerju. Ta korespondenca je shranjena v arhivu Slovenije.

DEŽMAN: Slovenija je zaradi partijskega terorizma in neprestanega hujskanja državljana na državljana prek mehanizmov segregacije, diskriminacije idr. še vedno nasilniška država. Tako nekultivirani smo, da se pri nas še le zdaj oblikujejo temeljna vprašanja: ali je normalno, da za pot na oblast uporabljaš nasilje, ali je normalno, da oblast vzdržuješ s stalnim nasiljem?

Ali je normalno, da vama predsednik Zveze partizanov, Stanovnik, odreka verodostojnost, tako da tebe, Možina, označi za samo kvalificiranelega zgodovinarja, vam, Dežman, pa očita, da že tako ali tako z razstavo »Med kljukastim križem in rdečo zvezdo« delujete proti slovenskim nacionalnim interesom.

MOŽINA: Zlahka odgovorim na ta očitek. Sem pač »samo« diplomant zgodovine na filozofski fakulteti v Ljubljani. Morda to ni ravno veliko, a z vidika poznanja zgodovine je očitno še slabše, če si bil Kardeljev tajnik in prijatelj, kot gospod Stanovnik, še posebej, če ti ta ni zaupal niti najbolj ključnih navodil za likvidiranje civilnih oseb, ki so posledično privedla do več tisoč žrtev. Tako se je gospodu Stanovniku zgodilo, da je moral po ogledu naše oddaje v arhivu preverjati Kardeljeve dokumente 62 let po njihovem nastanku. In to potem, ko jih je prvič videl šele v naši oddaji!

DEŽMAN: Na sistemski ravni je problem sovražstva in nasilja ki naj bi bila temeljna vzvoda za pot na oblast in za vzdrževanje oblasti vendarle razgaljen, na civilni ravni pa je Janez Stanovnik naredil nekaj že videnega: tako kot so nekoč streljali, tako on danes govori. Se pravi, kot so na pamet streljali, tako on na pamet govori. Zato smo ga povabili na sestanek krožka v sredo, 11. februarja.

Pa bo prišel?

DEŽMAN: Če ne bo, bo to zelo nazorno, kdor molči, pritrjuje. Obstaja pa še en molk: slovensko pravo se bo nekoč moralo izreči o tem, kako je mogoče, da so žrtve medvojnega terorizma še vedno nepriznane?

Ali je torej mogoče dosje razumeti tudi kot pritisk na zakonodajno oziroma na ustavno sodno vejo oblasti, da pravno vendarle prizna medvojne žrtve revolucionarnega nasilja?

MOŽINA: Na zakonodajno oblast vsekakor, saj je jasno, da gre za edino zamolčano kategorijo medvojnih žrtev, ki je izbrisana v vseh pravnih zakonih.

Ali so odzivi nekdanjih partizanov enaki odzivom vodstva partizanske organizacije

DEŽMAN: Nasprotno.

MOŽINA: Oddaja sama je zasnovana tako, da s partizanske strani nastopa pravnik in politični komisar v partizanih, dr. Marko Vrhunec in pa navaden partizan, prostovoljec Janez Burkeljc. Razlika med njima je zelo nazorna. Vrhunec zagovarja »partizanski čut za pravičnost«, Burkeljc pa z velikim obžalovanjem govori o medvojnih likvidacijah.

»Če bi bili vsi ti pobiti ljudje še živi, bi bilo vojne ravnotako konec isto minuto. Vojna se je končala na fronti, ne v hišah,« pravi Burkelc.

Partizani, ki niso imeli z likvidacijami nič opraviti, nimajo nobenega

razloga za vznemirjanje, še man pa za toj, da bi podpirali gonjo vplivnih partizanov znotraj njihove organizacije.

DEŽMAN: Fantje, ki so šli v partizane, niso bili enosmeren pojav. Teroristična partijska klika pa skuša vse stlačiti v enoten mitomansko zlagani nasilni korpus, ki naj bi mlel vse pred sabo.

MOŽINA: Vodstvo poskuša govoriti v imenu vseh.

DEŽMAN: Partizanstvo je bilo po eni strani, bi lahko rekli, epopeja zdrave pameti, po drugi pa neverjeten teror. Govorimo o ljudeh preže-
tih z najbolj grobim nasiljem, ki so imeli vso oblast. Zato slovenske
nacije ne moremo kar povprek obtoževati kot morilsko nacijo, ampak
bi morali začeti skrbno raziskovati, kakšne so bile pri udeleženi oblike
pasivne in aktivne resistance proti jeziku sovraštva. V tem pogledu bo
zelo zanimiv korpus narodnih herojev, ki ga je za sabo pustila partija,
ker ga bo treba primerjati s korpusom mučencev.

Jože Možina in Jože Dežman

Če hočemo živeti v demokraciji, moramo živeti kot subjekti, ne kot kolektivistične kocke v predalih oblasti.

MOŽINA: Danes veliko ljudi nima sogovornika za pogovor o svoji stiski niti med naj bližjimi sorodniki. S to oddajo pa so mnogi dobili javno potrditev. Morda bo dokumentarec spodbuda, da bodo svoje zgodbe zapisali, dokumentirali. Dobro bi bilo, da bi vse to dogajanje spodbudilo državljanski pogum. Naj ljudje to možnost izkoristijo!

Zelo pomembno bi bilo, da bi sto tisoče izjemnih usod povezali v klasično zbirko izjav o strašni dobi, ki so jo ljudje na ta ali oni način preživeli in vsak zase iz žarili dragoceno človeško veljavo. Pokazalo pa bi se tudi še nekaj: da je zvestoba močnejša od revolucije, tako kot je ljubezen močnejša od sovraštva. Kaj so naredili ljudje, ki so nastopili v dosjeju o zamolčanih?

V neugodnih okoliščinah so desetletja gojili pošten spomin na svoje starše in na njihovo čast. Njihovo sporočilo je jasno:

Zvestoba zmaguje nad revolucijo.

Pogovarjal se je Bogomir Štefanič ml.

Ljubo Sirc

»BLEŠČEČA PRIHODNOST«

V govoru na proslavi obletnice dražgoške tragedije je predsednik državnega zbora, Borut Pahor, dejal: »*Imamo priložnost, da v mirnem, varnem in razvitem okolju EU našo državo popeljemo med najbolj razvite.*«

Gospod Pahor, če komunisti ne bi s svojimi recepti za »bleščečo prihodnost« ustavili uspešnega gospodarskega razvoja pri nas, nam ne bi bilo treba danes govoriti, »da bomo popeljali našo državo med razvite države v EU.«

Med njimi bi že davno bili in nam ne bi bilo treba šele dohitevati Grčije in Portugalske, ki sta bili leta 1941 na enaki gospodarski ravni kot Srbija, to se pravi, na jugoslovanskem povprečju. Slovenija je imela v tistem času dvakrat višji odstotek na prebivalca. To prednost smo

izgubili zaradi komunistov, h katerim se slej ko prej prišteva tovariš (pardon, gospod) Pahor, ko nam pripoveduje pravljice, s katerimi hočejo komunisti skriti vse zločine, ki so jih storili, zato da so se povzpeli na oblast in upropastili Slovenijo s svojim veriženjem zgodovine in gospodarstva.

Najprej so se navduševali za pakt Stalin - Hitler, ki je omogočil nacistom, da so zasedli skoraj vso Evropo in tudi našo Slovenijo. Pa takrat komunisti niso niti s prstom mignili. Ko pa je Hitler kljub prijateljstvu s Stalinom napadel Sovjetsko zvezo, so iz protiimperialistov postali protifašisti in peli:

*»Naglo puške smo zgrabili
in odločno z doma šli,
ko sovjetski so junaki
skupni boj oklicali.«*

(Torej šele sedaj smo zgrabili puške, ko je Hitler napadel »sovjetske junake«! ne tedaj, ko je Hitler nas podjarmil, preseljeval, zapiral in pobijal!)

Hudo je pisati o tem, saj smo bili vsi proti nemški okupaciji, bili smo v pravem smislu vsi protifašisti, toda komunisti so zahtevali na protifašizem monopol. Komunistični priganjači so hoteli hegemonijo zato, da so lahko prali možgane mladim idealistom, ki so želeli braniti domovino, pa so, namesto za domovino, padali za komunistično prevaro, ki se je kasneje, leta 1998 razsula pred našimi očmi leta.

Predsednik Pahor se navdušuje nad »odprto družbo in nad več kulturno Evropo«, ne da bi pomislil na tiste, ki so jih njegovi komunistični vzorniki pobili, ker je bilo dovoljeno verjeti le v komunizem, revolucijskem času, pa samo v stalinizem, ne v »odprto družbo.«

Namesto o odprti družbi, je bil že jeseni leta 1941 govor o razrednih sovražnikih, ki jih je bilo treba pomoriti, ker so bili, na primer le trdni kmetje.

Namesto Pahorjeve »Slovenije dveh hitrosti« smo že v letih 1941 in

Ljubo Sirc

1942 dobili Slovenijo komunistov in Slovenijo razrednih sovražnikov. Komunisti so vojno proti okupatorju spremenili v pobijanje Slovencev. Mnogim zavednim Slovencem niso pustili drugega izhoda, kot da so zaprosili za pomoč sovražnika, ki je bil manj sovražen.

Vprašanje je bilo: Koga je mogoče sumiti, da ne verjame v bleščečo komunistično prihodnost? Takega je bilo treba ubiti brez milosti in brez dokazov.

Zato je Mitja Ribičič pobijal partizane na Pohorju, zato so izginili primorski padalci, ki so jih Angleži poslali v pomoč partizanom.

Mitja Ribičič - ubijalec
na Pohorju

Pri vsem tem si upa Pahor govoriti o »mirnem in varnem razvitem okolju v EU«

Vsem nam je bilo jasno, da so zahodni zavezniki v Leninovem jeziku samo »začasni zavezniki«, v resnici pa so bili razredni sovražniki.

Zakaj Pahor igra komedijo? Zakaj so vsi komunisti postali komedijanti, ki nas prepričujejo, da je belo črno? Če se ne gredo več komuniste, naj se nehajo norčevati iz poštenih Slovencev! Na proslavi komunistov v Dražgošah govoriti o »odprti družbi« je nizkotno početje.

Obstaja pa seveda nevarnost, da nas komunisti spet skušali prevarati, tako da bi svojo ideologijo ponesli v Evropo in jo začeli izpodkopavati. Vsega so zmožni.

Najlepše pri tem pa je, da se nam Borut Pahor ponuja, da nas bo on s svojimi »tovariši« popeljal med najbolj razvite evropske države.

Upajmo, da bodo Slovenci dovolj bistri in jim bo to zgodovinsko spoznanje prišlo pravočasno do zavesti.

Ivan Korošec

ZGODOVINSKI SPOMIN

KP se je zavedala pomembnosti časa in svoje odgovornosti pri izpeljavi revolucionarne aktivnosti. Partijska konferenca 1. in 2. junija, 1941 je

uskladila svoje akcije za protiimperialistični boj proti Angležem in Amerikancem. Cilj revolucije ni bila svoboda okupiranega naroda, temveč zmaga revolucije za prevzem oblasti.

»Ljudstvo je revolucionarno. Vsak, ki se temu upira ali ki ne sodeluje, je sovražnik ljudstva in je obsojen na smrt po tem ljudstvu«, je pisalo na prvih letakih, razmetanih po Ljubljani. Da pa med resničnim narodom ne bi bilo negotovanja ob justifikacijah (umorih), je bilo treba nasprotnika očrniti z kar najhujšimi vzdevki: buržuj, pijavka, klero-imperialist.

Dokler sta bila Hitler in Stalin prijatelja in je bila nemška okupacija prijateljska rešitev naroda izpod »imperialistov«, so slovenski komunisti glasno odobravalii okupacijo Slovenije in hujskali preproste delavce in mladino, da so vzklikali: »Hail Hitler, hail eršte maj. «

Ivan Andrejčič pravi v Taboru leto 79. str. 112: Partija je po izbruhu vojne izdala letake, v katerih je napadala demokratične države, da hočejo potegniti naš narod v »imperialistično« vojno. Z agitacijo med vojaštvom je temu jemala pogum in voljo za obrambo. S sabotažo v vojnih tovarnah, v prometu in vsej obrambni organizaciji je skušala preprečiti vsak odpor proti nacističnemu napadu. Komunisti so delali z roko v roki z nemško peto kolono, ker so tako tedaj zahtevale koristi Sovjetov. Agitirali so za pobeg iz vojske in širili nemogoče izmišljotine, da so z njim begali vojake in ljudstvo. Ni torej čudno, da sta italijanska in nemška vojska zasedli Slovenijo brez streljanja. Ko je okupator vkorakal v našo zemljo, so komunisti prirejali Hitlerjevimi tolpom slovesne sprejeme ter sovražno vojsko obsipavali s cvetjem, ker je tako ukazala Kominternna, katere hlapec je bil vodilni slovenski komunist, Edvard Kardelj.

Ko pa je Hitler 22. junija, 1941 napadel Sovjetsko zvezo in je Sovjetom trda predla, je Kominternna ukazala, da morajo vse komunistične stranke po zasedeni Evropi začeti s sabotažo proti Nemcem. Slovenski komunisti so protiimperialistično fronto nadomestili z osvobodilno fronto in zamenjali besedilo klevet proti nasprotnikom z: izdajalci, fašisti, okupatorjevi hlapci, z vsem, kar je bila partija sama do 22. 6. 1941.

Vendar so imeli ti pridevki močan učinek med neukim ljudstvom, posebno še, kadar so padali na trupla usmrčenih: *»čudno, saj je bil vse-*

skozi tako »fejst« ja, Bog ve, nekaj je že moralo biti, kar tako ga niso,« so dobri, neuki ljudje opravičevali prve komunistične zločine. Mrtvi se ni mogel braniti, svojcem in prijateljem pa so zločinci zagrozili: »Drži gobec, če ne bo s teboj enako!«

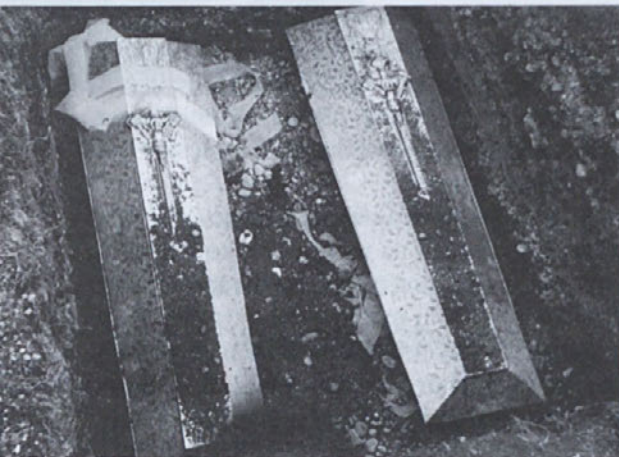
Če bi pri nas KP začela vstajo, bi se ji le redko kdo odzval. Ker pa so jo začeli pod lažno masko »Osvobodilna fronta,« so marsikoga zavedli.

Vzporedno s komunisti so se začeli organizirati v Ljubljani tudi krščanski socialisti. Vodil jih je dr. Aleš Stanovnik. Skušal je doseči, da bi krščanski socialisti ne šli med komuniste, temveč, da bi počakali o tedaj, ko bo vodstvo stranke izvedlo organizacijo. Komunistom to ni šlo v račun, zato so dr. Stanovnika zaznamovali kot nasprotnika, ki se ga je treba znebiti. Ovadili so ga fašistom, češ da je komunist, in ti so ga zato ustrelili. Nasledil ga je človek, ki je bil pripravljen brezkompromisno sodelovati s komunisti, zaverovan v lastno pomembnost - ambiciozni Edvard Kocbek.

Prve partizanske grupe so se pojavile na Gorenjskem konec julija 1941.

Komunisti so bili prepričani, da so razmere na Gorenjskem, zaradi nemškega zatiranja in preganjanja prebivalstva ugodnejše. Toda nemški

surov in odločen odpor na komunistične sabotaže je to preprečil, ceno pa so plačali slovenski talci in nezavarovane vase (Rašica, Dražgoše). Ljudje so umirali obeše-

Učiteljjišnik Janez Pavčič in Franci Jakoš, ugrabljena pri sv. Urhu in zverinsko pobita na Polici. Domači fantje so jih našli in prepeljali v skupni grob.

ni na obcestne drogove, privezani na kole, mučeni po zaporih in koncentracijskih taboriščih.

V t. im. Ljubljanski pokrajini je bil razvoj počasnejši. Prva komunistična skupina (šest ljudi) se je zbrala šele v avgustu 1941 v kašeljških hribih pri Zalogu. Tam je že bila skupina fantov, prostovoljcev bivše jugoslovanske vojske. Čakali so nekoga, ki bi jih vodil. KP je poslala španskega prostovoljca, Franca Mazovca – Rista. Pozneje je skupino obiskal tudi sekretar KP, Tone Tomšič, in vse speljal v partizanske vrste. Večina teh fantov je pozneje pobegnila.

Množični poboji Slovencev so se začeli spomladi 1942. Komunistična partija je dala nalog, *»počistiti z vsem, kar ni z nami, da si s silo pridobimo ugled pri simpatizerjih in neodločnih, večinski narod pa uklenemo v strah... Ubijaj, nato pa s politično lažjo opraviči umor!«*

Politične stranke so zaskrbljene čakale, da bo okupator poražen na svetovnih frontah, komunisti pa so nezadržno divjali s terorjem, ugrabitvami, ovajanjem okupatorju, umori. Narod je čakal nekoga, ki bi mu podal roko v tej moreči stiski.

Že jeseni 1941 si je »Oficirska grupa« prizadevala, da bi nacionalna borbena enota čimprej odšla na teren. Draža Mihajlovič je bil tudi slovenski mladini ideal narodnjaka v boju proti okupatorju.

Isto težnjo kot Oficirska grupa je zastopala tudi Glavačeva skupina. Ta je bila sicer majhna, toda zelo dejavna in odločna. S svojim glasilom »Svoboda ali smrt,« je nastopala odločno proti nasilju. Ta ilegalni list je bil najbolj priljubljen med narodno zavedno mladino.

Major Novak pripoveduje: »Ko je major Ivan Pregelj odšel v Srbijo, sem vodstvo pripravljalne skupine prevzel jaz. Stopili smo v stik s komunističnimi voditelji: Kidričem, Beblerjem in govorili o možnosti skupne akcije proti okupatorju. Vedeli smo, da tudi v Srbiji nacionalne sile sodelujejo s partizanskimi enotami.

Odločil sem se, da grem v Srbijo na sestanek z Dražo Mihajlovičem, ki je bil že zakoniti komandant jugoslovanske vojske v domovini (JVD).

Dr. Drago Marušič in inž. Dušan Ser nec sta zahtevala, da gre z menoj tudi polkovnik Rade Avšič. Želela sta, da Mihajlovič imenuje

Avšiča za komandanta Slovenije, za sebe pa sta želela, da ju Mihajlovič imenuje za politična predstavnika vlade v Sloveniji. S tem sta hotela doseči, da bi postala odločilna politična faktorja v OF.

Ko sva dospela z Avšičem v Srbijo, je bila situacija spremenjena. Po velikih skupnih uspehih (četniki in partizani) proti Nemcem, so partizani iznenada izdajalsko napadli četnike (partizanski napad na četniške enote 2. novembra, 1941 pri Kraljevu v času, ko so četniške enote že vdrle v samo mesto in skoraj dosegle nemško predajo).

Po poročilu, ki sva ga z Avšičem podala Mihajloviču, je ta kljub neljubemu dogodku odobril naše sodelovanje s partizani, vendar je poudaril, da moramo biti zelo oprezni in si zagotoviti popolna samostojnost naše vojske. Dobila sva pismena pooblastila: Avšič naj bi bil komandant, jaz pa načelnik štaba JVD v Sloveniji. Za Serneca in Marušiča nisva dobila pooblastil, Mihajlovič je hotel obdržati vojaški značaj operacij.

Z Ravne gore sva se vrnila v Slovenijo. Bil sem na dveh sestankih s Kidričem, a nisva prišla do nikakršnega sporazuma ali kompromisa. Komunisti niso pristali na organizacijo enot JVD, grozili so celo z njihovimi uničenjem, če bi se kje pojavile.

Med komunisti in menoj je prišlo do dokončnega preloma.

Rade (Jaka) Avšič je s trojko bivših ministrov prešel h komunistom.

Za Oficirsko grupo je imelo to resne posledice. Zato sem tedaj zavzel odločno stališče: organizirati zakonito vojaško skupino pod vodstvom Dragoljuba Mihajloviča ter se bojevati proti okupatorju, do partizanov pa zavzeti obrambno stališče. (Novak, knjiga o Draži, I. del str. 317/318)

Namesto, da bi KP pristala na sodelovanje, je odgovorila z umorom rezervnega oficirja, inž. Franca Emmerja - Fanuša, organizatorja enote JVD.

V drugi polovici marca 1942 so se politične stranke in skupine ilegalno povezale v Slovensko zavezo in izdale proglas: Edina zakonita oborožena sila je JVD, pod vodstvom generala Mihajloviča in od njega odrejenih krajevnih poveljnikov. Proglas je bil objavljen v slovenski oddaji iz Londona.

Italijani so po partizanski ovadbi v začetku marca 1942 aretirali večino aktivnih častnikov; KP jih je namreč preko uradne pošte vabila, naj se pridružijo OF in je tako objavila naslove častnikov.

Razmere na deželi so postajale nevzdržne. Poveljstvo Slovenije in Glavačeva skupina, ki je z Novakom tesno sodelovala, sta pošiljala svoje zaupnike po deželi, da bi pripravili pot za nastop ilegale.

Ljudje so bili skrajno nezaupljivi. Zaradi strahu pred okupatorjem in pred komunisti so se ljudje zaprli vase. Niso govorili o tem, kar so slišali, videli, vedeli in doživeli.

Prve dni aprila je Novak poslal iz Ljubljane Milana Kranjca s tremi borci, da bi organizirali taborišče v novomeškem okraju. Sporočeno je bilo, da bo prišlo približno deset fantov, vendar se ti zaradi zalezovanja partizanskih terencev niso zbrali. Tudi v Šmihelu je bilo podobno. Fantje niso prišli zaradi strahu, da bi se partizani maščevali nad domačimi. Kranjc je razmere razumel, vendar je bil razočaran, ker ni uspel in vrnil se je v Ljubljano.

Po neuspehu pri Novem mestu je Novak zahteval, da mu dajo legije (slovenska, sokolska) moštvo za odred, ki ga mora po Mihajlovičevem nalogu takoj postaviti na teren.

V tistih dneh pa je bila Ljubljana obdana z žico, zato je bil prehod preko blokov tvegan.

Ker je bil prehod v Devici Mariji v Polju nekoliko lažji je bilo treba dovoljenja iskati tam. Pri tem sta imela največ zaslug takratni podžupan Feliks Pogačnik in vodja občinske pisarne, Rudi Hirschegger. S ponarejenimi dokumenti so šli iz Ljubljane preko bloka: kapetan Dobrivoje Vasiljevič, podporočnik Drago Tomažič, kapetan Jože Lesjak, Franc Kremžar, poročnik Milan Kranjc, Dušan Memetovič, Franc Mihelič,

**Poveljnik I. Nacionalne ilegale
kapetan Milan Kranjc**

Milan Mladen, Franc Nedoh, Marjan Lavrič, Jelo Capuder in fantje iz okolice Ljubljane: narednik Lojze Dežman, narednik Jaroslav Novak, France Grum, Jožko Jakoš, Ivan Korošec in Polde Selan.

Milan Kranjc je poslal kurirja v Ljubljano s sporočilom, da s tako majhno skupino ni mogoče oditi na teren. Poveljstvo je zavrnilo njegovo mnenje z ultimativnim ukazom, da mora odred kreniti na pot proti Dolenjski po načrtanem načrtu, najkasneje do 17. maja.

To povelje je bilo za Kranjca sporno. Odi na teren med dva sovražnika z neizkušeno skupino idealistov? Večina še nikoli ni izstrelila naboja, ni poznala kritja v obrambi, ni bila vajena vojaške discipline, ne žrtev. Toda povelje je padlo in Kranjc je rekel: »Razumem!«

Kurat I. Nacionalne ilegale Tonček Šinkar, umorjen v Jelendolu.

Bilo je v nedeljo, 17. maja 1942, v pozni

večerni uri, gozdiču nad Bizovikom.

Major Novak je spregovoril borcem v pogum: «**Stopate na težavno in odločilno pot, v boj za svobodo naše domovine. Kjerkoli boste in kakorkoli, pomnite, da niste sami. V vas so uprte oči slovenskega naroda, v teh težkih dneh in ste edino upanje in porok svobode. Vaša pot bo težavna, že zaradi partizanskih enot, ki so v gozdovih. Izmikajte se neposrednim napadom nanje. Če pa boste napadeni, sprejmite boj. Tudi zunaj OF ima narod pravico živeti. Ne napadajte okupatorja po nepotrebnem., da prihranite narodu žrtve. Z vami je narod in Bog!** Za njim je spregovoril mornariški kapetan Janko Debeljak in obljubil, da bo spremljal odred ter mu pošiljal sredstva in nove prostovoljce.

Končno je spregovoril še kapetan Jože Lesjak - Lampe. S kratkimi udarnimi besedami je navdušil prostovoljce. Spremljal je odred do Žužemberka. S puškami v rokah se je odred razvil v kolono skozi vas Bizovik in utonil v urhovskih gozdovih.

V fantih prostovoljcih je gorela domovina.

IRENA

*V Gorjancih
sva se srečala,
tam pod sveto Jero nekje.*

*V tvojih očeh
ležala je solza,
ti mehko, črno laso dekle.*

*Tvoje srce
bilo je kupa trpljenja;
v tvoji redki besedi,
bila je sila življenja.*

*Ne vem
zakaj vsak te je vzljubil,
ti skrivnostno,
dobro dekle.
Bila si nam mati
in samarijanka,
topla beseda
in božajoči pogled.*

*V težkih gorjanskih dneh
v lakoti in dežju,
dolgih marših
v temnih nočeh.*

*Nisi hodila na stražo,
pa si stražila,
nisi šla v patrolje
pa si vsakega izmed nas
vedno spremila:
»Na svidenje in vrni se zdrav!«
Nihče ni bral
tvoje bolečine*

*nihče ni videl
tvojih solza.
Trpela si z nami,
za nas.
Tvoja bol
za vse skrivnost je bila,*

*Ko je v tistem maju
odpovedalo vse
in v neurju potopa
iskalo zavetja,
si ti edina
stopila v bran
ranjenim fantom
in jih kakor Mojzes
pripeljala
v varni pristan.*

*Ko so bataljoni odšli,
ostala si sama
s tisoče smrti,
s tisoči src borcev
ki v breznihih trohne.*

*Nikogar več ni,
ki bi bolečino razbral,
ki bi ti rekel:
»Hvala Irena!«*

*Nikogar,
ki bi ti voščil
vsaj topel pozdrav,
Ivanka Primožič - »IRENA!«*

»IZBRISANI« IN NIKOLI ZAPISANI

Že nekaj časa razburja slovensko javnost zadeva o tako imenovanih »izbrisanih,« Kučanov manever v volilnem letu. Izkadroval je sestavo ustavnega sodišča, ki je politično njegova »udarna brigada,« s Cirilom Ribičičem na čelu, ki naj bi nosil glavni del krivde, da je odločba o »izbrisanih« naperjena proti narodnim interesom

Zgodba z »izbrisanimi« je politično vprašanje slovenskega naroda. Povečini gre za ljudi, ki po letu 1991 niso imeli volje, da bi si uredili svoj državljanski status. Zdaj so ti ljudje velik politični problem in to v dveh ozirih: Vladajoča koalicija je mislila, da bo odločba ustavnega (Kučanovega) sodišča imela tako moč, da bo levica avtomatično pridobila nove volilce. S pozicijo moči so hoteli kot vselej izigrati narod.

Drugo vprašanje pa je, koliko tujcev lahko sprejme nek narod v svojo sredino. Slovenija jih je v komunističnem režimu »bratstva in edinosti« sprejela zelo veliko priseljencev z juga, kot nadomestilo za to ker je ta režim pomoril deset tisoče lastnih rojakov.

Slovinci se počutimo ogrožene. To ni nestrpnost, ampak povsem normalen odziv na porazno stanje, že zaradi kriminala, predvsem hujših oblik, med priseljenci.

Povsem razumljivo je, da bo komunistična levica naredila vse, da bo zavarovala te priseljence in tudi, da jih bo privabila še več, saj ji oni jamčijo volilni uspeh.

Vso pohvalo pa zaslužijo stranke, ki so se teme »izbrisanih« lotile odgovorno in odločno. Podpora naroda dokazuje, da so se prav postavile. Stranke pa, ki si o tem problemu ne upajo izraziti jasnega stališča, bodo na volitvah ostale praznih rok.

Spomnimo se, kako so ti liberalni komunisti ravnali do naših zdomcev. Spomnimo se vseh nestrpnih izjav proti Jožetu Berniku, proti Andreju Bajuku! Ob tistih žaljivih izjavah so liberalci, Kučan, varuh človekovih pravic, Hanžek molčali kot grob.

Katere so zahteve za pridobitev slovenskega državljanstva: **Če je bil eden od staršev primorski Slovenec pod Italijo, nima pravice do državljanstva!**

Če je eden od zakoncev tuj državljan, mora na izpit iz slovenskega jezika, če ga ne naredi, nima pravice do državljanstva. To velja za vračajoče se Slovence, za priseljence z juga, ne za muslimanskega vodjo, ki ne zna slovensko, pa to ne velja!

Uboga mati Slovenija, ki moraš sprejemati tujce, lastnih sinov pa ne smeš prižeti na svoje srce!

Po I. Žajdeli

KORAJŽA VELJA !

Oddaja o Jožetu Pučniku in dokumentarna oddaja Jožeta Možine na TV Slovenija o medvojnih pobojih sta bili dobro sprejeti. Obe sta pripomogli k prepoznavanju naše polpretekle zgodovine. Obe odkrivata Slovencem zamolčano, tragično resničnost, kajti dediči komunistične revolucije zamegljujejo pravo podobo rdeče tiranije in osamosvojitvene resničnosti.

Tako Možinova dokumentarna oddaja na TV Slovenija kot tudi spominska oddaja o Jožetu Pučniku, sta bili preizkus demokracije na TV.

Posebno skrb je treba posvetiti partizanskim pobojem. Oddaja je pritegnila pozornost mnogih. Nekateri na RTV, vključno z vodjo sveta RTV, Janezom Kocjančičem, so skušali oddajo preprečiti.

Vprašujemo se, ali bo nacionalka kdaj postala zares neodvisen medij, ki ne bo več trobilo zapoznelih partijskih lakajev, kot je bila to v času totalitarizma.

Žal se taki pogumni nastopi, kakršen je bil Možinov v Sloveniji še ne nagrajujejo. Če bi se, potem bi se pritiski nekaterih vodilnih na RTV ne mogli več ponoviti.

Vendar pa se prostor svobode nezadržno širi in se kljub nasprotovanju uveljavlja pot k resnici. To pa je prav gotovo tisto kar novinarje spodbuja h kakovosti in odločnosti.

Razmišljanje dr. Janeza Juhanta

Teharje
Kočevski Rog
Brezarjevo brezno
Hrastnik
Rov sv. Barbare
Krimska jama.
Zasavje
Marija Reka
Mozelj
Jelendol
Travna gora
Hrovača
Lajše
Crngrob

Travna gora - množično grobišče

In vsa morišča širom Slovenije!

SLAVA VAM, NESMRTNI JUNAKI!

Ne, ta žrtev vaša ni zaman,
vaša kri zaman ni tekla tod,
seme žrtev bo prišlo na dan.

Rast molitev naša bo dajala,
žetev znova bo z morišč pognala,
iz grobov bo temnih vstal nov rod.

Praznina po izruvanih koreninah se čuti še danes in se bo še dolgo čutila. Manjka nam klenih, pokončnih, krščanskih narodnih mož. Življenja, ki jim je bilo v imenu ene najbolj nesmiselnih zmot tega stoletja vzeto nasilno, jim ne moremo vrniti. Moramo pa jim vrniti dobro ime, kajti bili so nadvse pošteni ljudje. Sleherno nasprotno zatrjevanje je neresnično. Da se sme še kar naprej širiti nekaznovano, je za slovensko demokracijo velika sramota.

Vsi, ki poznamo resnico, moramo to resnico prenašati na novi rod, da se bo oblikoval v tako zavedne, poštene in pokončne Slovence, kot so bili ti, ki se jih posebno v teh mesecih spominjamo.

Proslava v Midlandu - Kanada

Iz govora Pavla Kogejca

KONČNO VENDAR...

»Vremena Kranjcem se jasniijo. «

Kongres Evropske ljudske stranke je sprejel tako imenovano nujno resolucijo številka 7: **Kdor je deloval v represivnem komunističnem aparatu, naj se ne poteguje za evropsko funkcijo!**

Dvodnevnega 16. kongresa Evropske ljudske stranke v Bruslju so se udeležili tudi delegati treh strank iz Slovenije.

Več kot 700 delegatom so se pridružili veljaki Podobnikove SLS, Janševe SDS in Bajukove NSi.

Janezu Janši je pripadla čast, da je zbranim spregovoril v imenu treh slovenskih pridruženih članic.

Poudaril je, da se v tranzicijskih državah, ki bodo maja letos postale nove članice Evropske unije, še ni končal tako imenovani proces normalizacije ter da bodo te poskomunistične države zagotovo še zelo dolgo čutile posledice polstoletnega življenja brez demokracije, političnih svoboščin in brez varstva človekovih pravic.

Janša je opozoril na dejstvo, da morajo demokratične politične stranke, ustanovljene po padcu berlinskega zidu, še vedno delati v razmerah, ki so bistveno drugačne od razmer v vseh dosedanjih članicah EU; da so se prisiljene bojevati z ostanki stare ideologije in monopolov na finančnem, gospodarskem in medijskem področju.

Med vsemi stališči, izjavami in resolucijami, ki so bile sprejete na kongresu, bo zagotovo še nekaj časa najbolj odmevala Emergency Resolution, No. 7, ki je bila predlagana po nujnem postopku, s katero so delegati 64 evropskih ljudskih in demokratičnih strank - (kongresa se je poleg drugih udeležilo tudi 12 predsednikov in en podpredsednik evropskih vlad, kot poseben gost pa še predsednik konvencije o prihodnosti Evrope, Valery Giscard d'Estaing) prvič povsem nedvomno obsodili levičarske skrajneže in totalitarnost komunističnih režimov.

Sprejem takšne resolucije je na pobudo madžarskih in baltskih kolegov kongresu predlagala evropska parlamentarna skupina EPP - ED

Po mnenju predlagateljev resolucije je že skrajni čas, da tudi najmočnejša stranka v evropskem parlamentu obsodi zločine, ki so jih zagrešile komunistične diktature, ter izrazi svoje pomisleke glede vključevanja nekdanjih komunističnih politikov v evropske ustanove.

Pisci predloga resolucije številka 7 so menili, da je na pragu doslej največje širitve EU z novimi članicami nujno treba izreči obsodbo komunizma. EPP - ED naj bi evropski parlament zato pozval, naj poskrbi za popolno razkritje resnice o totalitarnosti komunizma.

EPP-ED naj bi se zavzel še za ustanovitev evropskega dokumentacijskega središča, ki bi zbiral podatke o komunističnem totalitarizmu. Žrtvam komunizma naj bi se poklonili tudi z »dnevom žrtev komunizma« ter z ustanovitvijo muzeja komunističnih grozot.

Jadran Vatovec

Baltsko-madžarsko resolucijo o totalitarizmu je navdušeno podprl tudi italijanski premier Silvio Berlusconi.

RESOLUCIJA O OBSODBI TOTALITARNEGA KOMUNIZMA

1. poudarja dejstvo, da je bilo v totalitarnih komunističnih režimih pobitih na milijone nedolžnih ljudi vseh narodnosti, mnogim drugim pa so bile kršene človekove pravice, med drugim:

- a. deportacija milijonov ljudi v Sibirijo in taborišča smrti,.
 - b. pregon prebivalcev iz njihovih domovin,
 - c. preganjanje političnih nasprotnikov in nepošteno sojenje, č protipravno prisvajanje oblasti,
 - d. nečloveško ravnanje in mučenja v koncentracijskih taboriščih in zaporih, e. preganjanje iz verskih razlogov,
 - f. popoln nadzor nad ljudmi, kršitve pravice do zasebnosti,
 - g. prepoved združevanja in zbiranja,
 - h. razglašanje in spodbujanje ideologije sovraštva,
 - i. omejevanje svobode gibanja,
 - j. resne kršitve političnega pluralizma,
 - k. preprečevanje dostopa do svobodnih informacij in popolna odsotnost svobode tiska,
 - l. razlastitev zasebne lastnine,
 - m. podpora komunističnim gibanjem,
 - n. prenos finančnih sredstev v tujino
2. verjame, da so vse žrtve totalitarnih režimov enake po dostojanstvu in si zaslužijo pravičnost,

3. je zaskrbljena, ker do danes ni ustrezne mednarodne ocene ogromnega števila izgubljenih življenj in trpljenja ljudi.,

4. ugotavlja, da so bile po zrušenju teh režimov izvedene pomembne zgodovinske raziskave,

5. se zavzema za popolno razkritje, zločinov komunizma,

6. se zavzema za oblikovanje neodvisnega izvedenskega telesa, ki bo zbiralo in ocenjevalo informacije o kršitvah človekovih pravic v totalitarnem komunizmu,

7. poziva države članice, naj ustanovijo nacionalne odbore, ki bodo raziskovali kršitve komunističnih režimov, o svojih ugotovitvah pa poročali neodvisnemu izvedenskemu telesu,

8. poziva države članice, naj odstranijo oznako zaupnosti, če ta obstaja, z dokumentov, ki bi lahko osvetlili primere, povezane z zločini, storjenimi v času komunistične diktature,

9. na podlagi informacij, ki jih bo zbralo in ovrednotilo neodvisno telo,

a. poziva Evropsko unijo naj sprejme uradno deklaracijo o mednarodni obsodbi totalitarnega komunizma,

b. poziva k oblikovanju evropskega raziskovalnega in dokumentacijskega centra, ki bi nadaljeval z zbiranjem in objavljanjem informacij o totalitarnem komunizmu,

c. predlaga razglasitev dneva žrtev totalitarnega komunizma,

d. predlaga ustanovitev spominskega muzeja za žrtve komunizma,

10. poziva vse tiste, ki nameravajo prevzeti politično funkcijo v institucijah Evropske unije, naj razkrijejo svojo poklicno in politično dejavnost v nekdanjih komunističnih državah in se odrečejo mestu v evropskih institucijah, če so bili del represivnih komunističnih organov in vpleteni v zločine zoper človeštvo.

Sklepamo, da bo evropski parlament totalitarni komunistični režim obsodil. To bo spravilo v zagato vodje strank LDS, ZDSD pa DeSUS, ki so se v zadnjih letih krčevito upirale obsodbi komunizma.

Pa naj še kdo reče, da odločitev za vstop v evropsko zvezo ni bila pametna.

Aleš Kocjan v Demokraciji

**TRDNO VERO V VSTAJENJE
ZAMOLČANE RESNICE
OB PRAZNIKU VELIKE NOČI**

**VOŠČIMO VSEM BORCEM,
NAROČNIKOM IN PRIJATELJEM**

VESELA ALELVJA

*ZVEZA DSPB TABOR
IN KONZORCIJ GLASILA*

Janez Menart

SANJARJENJE

*Nekoč, morda čez mnogo, mnogo let,
ko v svojem grobu bom samo še prah,
zvečer prišla katera od deklet
domov bo z mojo knjižico v rokah.*

*In brala bo in v mislih si dejala:
Umril je, a vendar še živi...
In to je vse, kar mu je zemlja dala...
Zakaj le to? Saj ljubil je ljudi...*

*Nikdar ni slutil, da se bom rodila,
in vendar tudi meni je zapel...
Če bi živel, bi ga morda ljubila...
Zakaj? Zakaj je pred menoj živel?*

*Tako, mogoče bo čez mnogo let
v večernem miru s knjižico v rokah
dejala si katera od deklet,
a jaz bom v svojem grobu le še prah.*

(Iz zbirke Pesmi štirih)

Marjan Pogačnik

Slovenska bolečina

Boli me, ko se oziram okrog sebe in vidim, da nas je Slovencev v Italiji vedno manj, da nas je med njimi vedno manj takih, ki si še upamo na glas in preprosto, brez odvečnega in škodljivega obešenjaštva povedati, da so nas starši krščansko vzgojili, da sami skušamo živeti kot

kristjani in da zato hodimo k maši, da skušamo v vsakdanjem življenju prevzemati krščanske in človeške vrednote in bomo zato poskrbeli, da bomo tako vzgajali tudi svoje otroke.

Boli me, ko vidim, kako se je v Sloveniji dobesedno okradlo slovenskega preprostega človeka, kako se mu v odreka pravica do krščanske vzgoje v javnosti, kako se ta psevdo liberalna oziroma komunistično-liberalna arogantna oblast obnaša do tako imenovanega malega človeka, ki ga vse bolj potiska na rob razvite in dostojne človeške družbe.

Boli me, ko vidim kako strastno je na Slovenskem zakoreninjen naravnost militantni bojeviti proti cerkveni in proti krščanski duh v sredstvih javnega obveščanja, ki se, pomešan z vedno večjo arogantno ignoranco oblasti, vse bolj uveljavlja tudi med mladimi in najmlajšimi.

Boli me izguba zgodovinskega spomina, izguba občutka za človeško dostojanstvo.

Pa vendar v tej družbi živim kot časnikar, v tej družbi kot novinar delam, v tej družbi mi je dano živeti. V tej družbi mi evangelij naroča naj, spremenim najprej samega, da bom lahko spremenil druge in bom tako družbo na boljše obrnil.

Condor

NADŠKOF DR. FRANČ RODE ODHAJA...

Sv. oče Janez Pavel II. je imenoval ljubljanskega nadškofa in metropolita dr. Franca Rodeta, za perfekta Kongregacije za ustanove posvečenega življenja in družbe apostolskega delovanja. Papež ga želi imeti za svojega sodelavca na izredno zahtevnem in dinamičnem področju karizmatičnih struktur katoliške Cerkve.

Papež je, kot moremo razbrati iz imenovanja, prepričan, da bo Rode s svojo dinamično in vsestransko bogato osebnostjo kos zahtevnemu poslanstvu na tem področju.

Po sedmih letih zapušča nadškof Rode vodstvo ljubljanske nadškofije in Cerkve na Slovenskem. Na poseben način je zaznamoval življenje Cerkve pri nas. Trudil se je, da bi po dolgih letih omejevanja in diskri-

**Potrjeno prijateljstvo:
Nadškof dr. Franc Rode
na Slovaškem.**

minacije Cerkev dobila normalno mesto v demokratični družbi. Naletel je seveda na veliko nasprotovanje, vendar pa je vztrajal v vlogi Božjega preroka za mo-

ralno družbeno prenavo naše družbe ob vstopu v evropsko skupnost narodov.

Nadškofu, metropoliu dr. Francu Rodetu čestitamo k visokemu imenovanju in mu želimo veliko uspeha v novem poslanstvu!

MAMI, BRANI MOJE ŽIVLJENJE!

V ameriškem glavnem mestu je bil množičen pohod v podporo življenju za nerojene otroke, torej proti splavu.

Pri maši v narodni baziliki Brezmadežnega spočetja, se je štirim

kardinalom pridružilo 40 škofov, 300 duhovnikov in tisoče drugih zagovornikov spoštovanja življenja od spočetja naprej.

Maševanje je vodil in baltimorski nadškof, kardinal Wiliam Keeler, predsednik odbora za

Protestniki v Washingtonu

življenje pri ameriški škofovski konferenci. V pridigi je povabil je navzoče, posebno mladino, da naj bo pogumna, prepričana, sočutna, dobrotljiva in stanovitna.

Vernike je prevevalo upanje v boljšo prihodnost ZDA in veselje, da so doživeli tako vzvišeno slovesnost.

Akcije v podporo življenju pa so bile že pred osrednjim pohodom v Washingtonu, od Bele hiše do vrhovnega sodišča, ki je bilo odobrilo zakon, zaradi katerega je bilo v ZDA zakonito opravljenih 40 milijonov splavov.

S temi akcijami so želeli pritegniti posebno mlade ljudi ter vplivati na odgovorne oblastnike, da bi zakon spremenili.

Fotografije otroških zarodkov v maternici so prepričljiv dokaz o svetosti njihovega življenja. Posnetki jasno izpričujejo, da gre za človeško bitje pod materinim srcem.

Newyorški nadškof, kardinal Edward M. Egan, se je vprašal: «Ali imamo pravico ubiti to malo bitje, za katerega je na fotografiji jasno razvidno, da je človek? Kdo nam daje to pravico? Odgovor je jasn: »Nimamo te pravice! In nihče nam ne daje te pravice!«

Condor

SLOVENSKI GRB

Ko se je leta 1836 v cesarskem grbu pojavil grb dežele Kranjske z belo barvo namesto z zlato, so nekateri deželni stanovi protestirali.

Leta 1848 pa je ministrstvo na Dunaju, na osnovi kranjskega grba potrdilo slovenske barve: belo modro in rdečo.

Slovensko narodno gibanje je te barve postavljalo nasproti nemškim barvam: črni, rdeči, zlati, katero so pa pozneje zamenjali zlato za rumeno.

Po prvi svetovni vojni, ob nastanku Jugoslavije so iz Beograda vprašali, kakšen naj bi bil slovenski grb, da bi ga vnesli v skupni grb nove jugoslovanske države, pa so jim iz Ljubljane sporočili, da je izvor Celjskih grofov slovenski in so jim poslali grb s tremi zvezdami na modrem ščitu.

Barve slovenske narodne zastave (belo-modro-rdeča) sta na temelju barv kranjskega grba določila Anton Globočnik in Peter Kozler.

Ob koncu druge svetovne vojne, je Narodni odbor za Slovenijo, po odobritvi jugosl. begunjske vlade v tujini, potrdil kranjski grb, ki je bil/ emblem/slovenske narodne vojske.

110 let rojstva dr. Valentina Meršola so praznovali v Radovljici na pepelnično sredo s sv. mašo, ki jo je daroval gospod dekan, v govoru je poudaril veličino dr. Meršola v največji tragediji v reševanju življenj slovenskih beguncev na Koroškem.

Pri sv. maši je prepeval radovljiški pevski zbor.

France Erpič

USTANOVITEV GORENJSKEGA DOMOBRANSTVA

Režimski zgodovinar Metod Mikuž je na strani 493 v četrtem delu Pregleda zgodovine NOB v Sloveniji zapisal: « Na Gorenjskem so pridno trebili notranjega sovražnika in so od decembra 1943 do začetku

Gorenjski domobranci

marca 1944 likvidirali okoli 200 gestapovcev, gestapovsko-belogardistov, gestapovskih plačancev.«

To »pridno trebljenje« je marsikomu odprlo oči. Kdor ni slepo verjel ofarski propagandi, je lahko sprevidel, da so »trebili« samo tiste, za katere so mislili, da bi mogli partijo ovirati pri prevzemu oblasti po končani vojni.

Gestapovci so bili med likvidiranci redki, kajti oni niso bili »notranji sovražniki.« Partizani so morili so zavedne Slovence po Kranju, zdaj v tej, zdaj v oni vasi. Ljudje so prestrašeni pokopavali mrtve in razmesarjene in se skrivali, saj niso vedeli, kdo bo naslednji na vrsti.

Bil je čas stiske in strahu, da je bolelo v prsih. Vse prošnje za milost so bile zaman. Jokal si lahko samo na skrivnem. Če bi bili videli tvoje solzne oči, bi te sodili, da sočustvuješ z žrtvijo in si proti »pravični sodbi ljudske oblasti.«

»O Bog, ti se nas usmili! Kaj nam je storiti - - ? Tujec nas stiska, domači komunist nas mor,« so obupavali ljudje.

V nedopovedljivi stiski smo se odločili za manjše zlo.

Večina fantov je bila za to, da bi prosili Nemce za pomoč - ne za sodelovanje z njimi, temveč za obrambo pred domačimi morilci. Nekateri so odšli na Koroško ali dalje v Avstrijo.

V tistem kritičnem času je tudi mene odvedla partizanska patrolja. Preživel sem razna zaslišanja in poslušal blatenje vsega kar je versko in narodno, vendar sem preživel in čakal ugodne priložnosti, da se rešim

Na pohodu - fantje iz Sopotnice

»osvoboditeljev.« Ob neki »hajki,« ko smo jo ubrali čez drn in strm, sem zavil na stran in se osvobodil »tovarišev.«

Kam naj bi šel? Najprej sem šel domov, da sem se rešil partizanskih uši. Doma so mi svetovali, naj grem k Nemcem, po dovoljenje, da bi organiziral domobranstvo.

Prisilna partizanska mobilizacija, ropanje in umori, vse to je pripomoglo, da ni bilo težav pri ustanovitvi domobranstva. Nasprotno, partizanski ubežniki - skrivači in dezertarji iz nemške vojske so se sami javljali v domobranske vrste.

V Pregledu zgodovine piše Mikuš: »Na Gorenjskem se je začelo domobranstvo najprej v škofjeloških hribih, (kot nadaljevanje vaških straž in četnikov.) Težji pa so bili začetki v Kranju in okolici.«

Sredi splošne gošarske mobilizacije je bilo malo ljudi, ki bi se upali odkrito nastopiti. Mnogi so se rajši umaknili na Koroško ali celo v Nemčijo.

Na hitro usposobljeni za boj, so hodili domobranci iz Kranja na pohode proti partizanom. Dobili so priznanje, da so odločni in hrabri. Partizani so se domobrancev bali in so se iz krajev kjer so nastale postojanke umaknili.

Težave pa so bile z nekaterimi nemškimi poveljniki: v Kamniku, Št. Vidu, in še kje, ker so bili nekateri gestapovci prijatelji komunistov. Dali so nam slabo orožje in nam niso dovoljevali samostojnih akcij proti partizanom. Splošno mnenje med domobranci je bilo, da so bili parti-

zani vedno pravočasno obveščeni o naših akcijah, in to po svojih zaupnikih pri gestapu, ki pa so bili večinoma preoblečeni slovenski komunisti.

Dobili smo sporočilo, da so partizani ropali v Zalogu in odvedli sestro našega domobranca, Francko F. in da se nahajajo na Viševci.

Nemec mi je »svetoval,« naj pošljem patroljo v Zalog, aretiram deset domačinov in sporočim po terencih, da bomo vseh deset ustrelili, če v določenem roku ne izpuste domobrančeve sestre.

Mislil sem si, »tako delate vi, okupatorji. Mi ne bomo sledili vašim kriminalnim metodam.«

Če postrelimo deset ljudi, bomo naredili uslugo partizanom, ujetnice pa oni ne bodo izpustili. Terenci bi se poskrili, ker bi bili obveščeni po gestapu, kaj nameravamo. Doma bi ostali le moški, ki niso hoteli k partizanom. Partizani bi pobjo teh ljudi uporabili, da bi nas oblatili pred ljudmi.

Poklical sem domobranca, ki je pred kratkim pobegnil od partizanov, in ga vprašal, če se da priti do Viševcev neopaženo. »Prav lahko.« je odločno pritrdil.

Odbral sem deset fantov, bivših partizanov in dezertarjev iz nemške vojske. Za prvim ovinkom pred hribom smo zavili v gozd in se previdno bližali vasi Neopazno smo zaobšli taborišče bataljona in se v opoldanskem času približali hišam. Pred eno izmed hiš je bila dolga vrsta partizanov, kuhar jim je delil kosilo. Partizanski štab je bil v drugi hiši.

V jurišnem naskoku smo pregnali partizane, ki niso uspeli izstreliti niti enega strela. »Bataljon« se je razkropil kot miši. Naši prvi udarni

Zbor na Šmarni gori

rafali so jim pognali strah v kosti. Prisilni mobiliziranci so odvrgli orožje in pobegnili.

Štab je pustil po hišah ves plen. od ropanja prejšnji večer v Zalogu. Seveda smo ga zasegli in vrnili ljudem.

Štab si je rešil gola življenja, ker za bežečimi partizani nismo streljali. Dovolj nam je bilo, da smo jih z naglim naskokom presenetili in pognali v beg. Dali pa smo tudi prisilnim mobilizirancem priložnost, da so se osvobodili partizanov.

V hišah smo našli suknjiče, pisalni stroj, zastavo, sabljo in razne zapiske, med njimi tudi listo »ljudskih sovražnikov.« namenjenih za likvidacijo. Zunaj smo dobili prejšnji večer ukradenega konja. V eni izmed hiš pa je izpod mize prilezla ugrabljen Francka. Srečanje je bilo v solzah neverjetne sreče. Komisarji so bili v paniki nanjo pozabili.

Bilo nas je enajst proti bataljonu 70 do 80 partizanov. Fantje so že preje videli, kakšno je razmerje sil, pa noben ni podvomil v srečen izid akcije. Pozneje sem se čudil, od kod smo dobili toliko poguma.

Če bi bili imeli partizani vsaj tri pogumne borce, bi nas lahko vse pobili, ko smo se vračali s plenom brez vsake zaščitnice.

Glas o drzni akciji se je raznesel po vsej Gorenjski.

Mikuš omenja v 5. zvezku Pregleda zgodovine NOB, da sem dobil za to akcijo odlikovanje.

Naslednje jutro sem poslušal londonsko radijsko oddajo, ki je poročala, da so partizani v Sloveniji zasedli vas Zalog. Šlo mi je na smeh, ničesar pa nisem mogel storiti za to, da bi se izvedela resnica. Oddaja je bila prirejena po lažni partizanski propagandi. Angleži in Amerikanci, z njimi pa precejšnje število Slovencev so verjeli tej laži.

Ko me je v noči od 15 na 16 marec prišla iskat partizanska patrolja, je bil med njimi Jože Urban, s partizanskim imenom Gašper. Teden dni sem bil z njim v gozdu nad vasjo Olševk. Zvedel sem, da je bil on tisti partizan, ki je blizu Golnika iz zasede ustrelil nemškega orožnika, da si je »priboril« brzostrelko. Jože mi je še povedal, da je bil v nemški vojski na ruski fronti. Ko je prišel na dopust, je šel raje k partizanom, kot pa bi se vrnil na fronto. Povedal mi je tudi, kje je doma.

Pozneje smo Jožeta našli doma, priključil se je domobrancem in bil najboljši vojak v moji udarni četi. Poznal je ves teren na katerem smo

operirali, predvsem pa je poznal partizansko taktiko, kar je bilo za nas neprecenljive vrednosti. Kot bivši nemški vojak je bil pogumen in neustrašen.

V vseh pohodih proti partizanom je bil na čelu kolone in po njegovi zaslugi je četa imela skozi vse leto samo dva mrtva.

Pred našim nastopom so partizani na Gorenjskem ustvarili vtis, da so nepremagljivi. Za to so poskrbeli predvsem vaški terenci, ki so dobivali poročila od spretnne partijske propagande, ki ji je vsaka laž prav prišla. Čim so se pojavili v kraju, kjer ni bilo nemške postojanke, so po terencih raznesli vest, da jih je kot listja in trave in da so vsi do zob oboroženi. Tudi sam sem jih cenil in jih imel za nepremagljive, vse dokler nisem prišel mednje. Po enem tednu med njimi pa sem do kraja spoznal, kako so plašni, neorganizirani in tudi sovražni med seboj.

Čim so zaslutili nevarnost, so nemudoma zbežali, če pa so zaslišali strele v bližini, so zmedeno bežali na vse strani.

Ta strahopetnost partizanov je bila glavni vzrok našega naglega porasta. V enem letu smo postavili 17 postojank z več kot 2. 000 domobranci, samimi prostovoljci. To so bili bivši vojaki nemške vojske, pozneje partizani, ki so pribežali k nam, ali pa fantje in možje, ki so se vrnili s Koroške, kakor hitro so se počutili varne pred partizani.

Pred Nemci v letu 1944 ni bilo več strahu na Gorenjskem. Ljudje so jih sprejeli kot zaščitnike pred partizanskim nasiljem. Kjer so bile domobranske postojanke, smo imeli več svobode, kot ljudje pod komunistično diktaturo.

Večina postojank na Gorenjskem je nastalo z mojim sodelovanjem, vse dokler nisem organiziral udarne čete in z njo hodil na daljše pohode, kjerkoli so se pojavili partizani. Navadno smo prišli v vas na prošnjo vaščanov. Skušali smo doseči, da bi se ljudje počutili varne in bi zares čutili v nas zaščito in varstvo pred nasiljem. Videli so toliko smrti. Kadar pa komunisti koga niso uspeli ubiti, so ga javili Nemcem, ki so ga zaprli ali, da so ga ustrelili kot talca. Zato niti sosed sosedu ni zaupal. Partijcem, ki so organizirali in vodili revolucijo, se je posrečilo iz poštenih ljudi ustvariti hinavce in ovajalce. Terenci pa so poskrbeli, da so se širile vsakovrstne laži. Lagali so tudi o žrtvah, ki so jih partizani pomorili: da je bil poslan v brigado na Dolenjsko ali Primorsko, celo priče so navaja-

li, ki so ga videle tam. V veliko primerih so žrtve pred smrtjo prisilili, da so napisali pismo domačim, da jim je dobro, da hočejo ostati pri partizanah, ki so pošteni in se borijo za narod. Tako kot sem ga moral tudi sam napisati v gozdu za Olševkom. Pismo so domov poslali po neznanem kurirju.

Koncem decembra je prišel v Luče kmet in povedal, da je šla ponoči mimo njegove kmetije verjetno partizanska brigada. Z udarno četo sem takoj odšel v smeri proti Podvolovljeku. Kmalu smo naleteli na zaščitnico brigade, ki je po nekaj strelih zbežala. Nekaj partizanov te skupine se je skrilo in so se pozneje sami prijavili. Po kratkem zaslišanju sem jih priključil četi, kdor pa ni hotel sprejeti orožja, je moral slediti četi vse do povratka v Kranj oz. do Brda, kjer sem jih odpustil na njihove domove.

Med tem, ko smo zasledovali bežeče partizane, smo povsem slučajno našli v gozdu partizansko bolnico. V njej je bilo kakih dvanajst ranjenec, med njimi tudi Martin Vrsnik, meni dobro poznan iz Robanovega kota. Partizani so ga prisilno mobilizirali nekaj mesecev pred napadom na Mozirje. Povedal je, da je bilo med napadalci veliko povsem neizvežbanih novih mobilizirancev, kot je bil on sam. Pred seboj so imeli Nemce, za hrbtom pa politične komisarje.

Ne spominjam se več, kakšne poškodbe je Martin utrpel. Vem le, da je bil med težkimi ranjenci. Ni mogel hoditi, zato sem preskrbel konja in sani in smo ga peljali na njegov dom. Ko mu je njegova mati odstranila obveze z ran, je v njih zagledala črve.

Njegov brat mi je pisal že potem, ko sem bil v emigraciji: «Martin, kateremu ste rešili življenje, se je poročil.»

ČESTITAMO!!

Frank Ferkulj – 70 letnik

Frank se je rodil 4. dec. 1928 v Kolenči vasi – Struge na Dolenjskem.

Ko so albijonski mešetarji odvlekli slovenske fante, med katerimi je imel naš Frank mnogo prijateljev, v komunistične klavnice, je on zača-

sno odšel v begunsko taborišče Spittal. Leta 1950 se je preselil v Združene države Amerike.

Ko se je »razgledal« v tuji deželi in prihranil potrebna sredstva za potovanje, se je vrnil j v Evropo, v avstrijski Salzburg, kjer ga je čakala nevesta, Rezika Bobič, in se je z njo poročil. Po šestih mesecih je tudi ona, kot žena prišla za njim v Ameriko.

Frank je bil ves čas, do upokojitve, zaposlen pri podjetju General Electric.

V Mentorju, ne daleč od Clevelanda, sta si mlada zakonca ustvarila prijeten dom.

Dragi Frank! Člani in odborniki Tabora Ti želijo srečo in vse najlepše ob Tvojem praznovanju visokega življenjskega jubileja, z željo, da bi te Bog ohranil še mnoga, mnoga leta!

Bog Te živi, dragi naš Frank!

Ivan Zakrajšek – 80 letnik

13. februarja 2004 je v Toronto – Kanada, ne opazljivo slavil svojo 80letnico **Ivan Zakrajšek**, dobro poznani med toronskimi rojaki. Rodil se je v prijazni dolenski vasi Dol. Podboršt, občina Trebnje. Po končani ljudski šoli, so ga starši poslali v srednjo šolo v Novo mesto. Pa kot mnogim, je tudi njemu vojna prekrizala načrte za bodočnost. Pojavili so se partizani in po razpadu italijanske vojske »osvobodili« Dolenjsko. Ivan je bil mobiliziran v partizanske vrste. Ko pa je dobil priložnost, ob nemški ofenzivi, je pobegnil od partizanov in prišel v domači kraj. Po več mesecih skrivanja, sta se z bratom Lojzetom javila na domobransko postojanko v Novo mesto. Pozneje je bil Ivan do deljen v posadko Št. Vid pri Stični.

Ob koncu vojne, se je srečno umaknil na Koroško, živel je največ v civilnih taboriščih. Ko se je odprla pot čez morje, je prišel v Kanado, odslužil je svoj rok zaposlitve v gozdu, nakar je prišel v Toronto in je našel življenjsko družico Angelco iz znane družine Oražem. Nedavno sta praznovala 50. obletnico poroke. Ivan je bila zaposlen dalj časa v Canada Packes, klavnica živine in podjetje mesnih izdelkov. Delo je bilo naporno. Poiskal si je drugo delo pri Cristie Bread Co., kot prevoznik. Bil je na cesti s tovornjakom skoraj vsak dan, kjer ga je v zimskem času doletela prometna nesreča in je bil zelo poškodovan na hrbtenici. Po dolgih mesecih zdravljenja, se mu je stanje zboljšalo. Posledice in bolečine pa so ostale.

Za slovensko skupnost je bil vedno med prvimi, ki je pomagal v nabiranju prispevkov za prvo slovensko cerkev v Torontu, za Krekovo kreditno zadrugo in druge ustanove. Ivan je bil tudi od ustanovitve član domobranskega društva in podpornik.

Ivanov bratranec je upokojeni ljubljanski nadškof dr. Alojzij Šuštar. Dragi Ivan, naj Ti Bog nakloni še veliko zadovoljnih in zdravih let.

Ignac Meglič, Toronto

Mira Šekoranja – 80 letnica

Mira Šekoranja, rojena Ban, se je rodila v družini šestih otrok, štirih sestra in dveh bratov, od katerih je mlajši kmalu po rojstvu umrl. Družina je živela srečno življenje vse do vojne, ko so Nemci aprila 1941 vdrli na slovensko ozemlje in so se bili pred njihovim nasiljem primorani umakniti kot begunci na Dolenjsko, kjer so vsa štiri vojna leta živeli pod streho plemenito dobre družine Cvelbarjevih v Šentjerneju.

Mira je v svojih otroških in odraščajočih letih zelo rada brala in sanjarila. Kaže, da jo je pot že tedaj gnala k študiju slavistke in glasbe, hkrati pa je bilo zanj, kot za vse Banove otroke značilno to,

da so jih vsi ljudje poznali po ubranem petju. Imeli so namreč to srečo, da so iz petih glasov sestavljali skupino, ki so jo ob nastopanjih imenovali kar »Banovi petorčki«, hiši, kjer so se otroci rodili, pa so rekli »hiša petja«. Za vse to gre zahvala dobremu, tedaj zelo znanemu pevovodji gospodu Vladu Lemplu, ki je imel z njimi tolikšno veselje, da jih je hodil kar na dom poučevat zborovskega petja. Kot begunci so si Banovi otroci s petjem prislužili tudi prvi kos kruha, saj je družina prišla na Dolenjsko brez prebite pare, tako rekoč gola in bosa, ljudje pa, ki so jim priskočili na pomoč, so radi prisluhnilo ubranemu petju begunskih otrok.

Prva grenka solza je kanila v veselje družine, ko jim je kruta bolezen oktobra 1943 vzela očeta, devet dni kasneje pa so enega od »petorčkov«, šestnajstletnega in edinega bratca, Nemci ustrelili kot talca.

Spet je bila pesem tista, ki je celila rane. Kljub nevarnosti, ki je pretela iz zraka in vse naokoli, je okrnjena družina dočkala konec vojne, ki pa ni pomenil sreče in veselega vriskanja ob vrnitvi v domačo hišo v Brežicah. Izdajalsko dekle je, sam Bog vedi zakaj, z lažjo obremenilo dve od štirih sestra in ju spravila v zapor, dom pa so mama, Mira in najmlajša sestra našle prazen, grozljivo zatohel in umazan. Treba je bilo zavihati rokave in kot vselej, sta tudi tokrat prevladala mladost in pogum, saj so otroci doraščali v pomanjkanju in se naučili delati vse, kar je bilo treba, samo da so preživel.

Mira in dobro leto mlajša sestra sta postali učiteljici; Mira je kasneje diplomirala še na Višji pedagoški šoli ter poučevala glasbo in slovenščino. Njen smisel za jezik, njena razgledanost v domači in svetovni književnosti tudi danes bogatijo mnoga področja, kjer deluje kot lektorica nekaterih demokratično usmerjenih glasil, med drugim tudi našega glasila Tabor. Njeno prizadevnost ceni tudi Svetovni slovenski kongres, kjer sta z možem Hugom vseskozi aktivna in ne nazadnje – vse od prvega prebujenja Slovenske pomladi oba požrtvovalno spremljata in podpirata razvoj demokracije v Sloveniji.

Mira bo letos 22. aprila dopolnila 80 let. Kdor jo pozna, bi ji težko

pripisal ta leta, saj je njen duh živ, vzor mnogim mladim, njen izgled pa ji tudi zlahka odšteva kar nekaj let. Vendar, za njo je dolga življenjska pot, na kateri ostaja za njo zlata sled njenih dveh sinov in hčerke ter dveh vnukinj in vnuka, ki jih hrani z ljubeznijo in skrbjo. Kaj Ti naj zaželimo ob Tvojem spoštljivem jubileju, draga Mira in kako naj se Ti zahvalimo za vse storjeno? Morda Ti podarimo največ s tem, če Ti zaupamo največjo in najlepšo življenjsko skrivnost: Mira, radi Te imamo, postala si del nas in kadar koli boš potrebovala naše prijateljstvo, Ti ga ne bomo odrekli! Tebi in Tvojemu soprogu, ki bo junija prav tako dopolnil 80 let, kličemo še na mnoga, mnoga leta!

Tebi pa: »Bog živi Te Slovenka, prelepa žlahtna rožica!«

Tvoji prijatelji

Ivan Korošec – 80 let

Ivan Korošec bo 17. junija letos izpolnil 80 mladih let. Mlada leta ne kot leporečje, mlada leta kot dejstvo. Leta, ki sestavljajo bogato življenje, ki je neprestano na začetku nečesa novega.

Poznamo njegovo življenje, podaja ga nam v svojih knjigah Čas pod streli, Teharje, Sv. Urh, Prva nacionalna ilegala, Z dolge ceste tujine, Zakasneli galebi in Beli spomini. Vedno poln idealizma in novega upanja v lepo slovensko prihodnost. Kljub težki mladosti, ga je otroštvo v ljubeči družini in tudi izkušnje in doživetja vojnega časa, ko se je skoraj še kot otrok odločil za domovino, napolnilo s tako globoko ljubeznijo do matere Slovenije, da se je ob prvi priložnosti vrnil domov. Lahko bi ostal v novi domovini Argentini, ki ga je sprejela, mu dala svobodo in kruha; domovina, kjer si je ustvaril družino in dom. Vendar je ob prebujenju Slovenije začel svojo dolgo pot domov: pustil dom in novo domovino in se vrnil v objem rodne zemlje, ki ga je sprejela spremenjena, a z odprtimi rokami.

Naju, svoja otroka, si vedno vzgajal (in čeprav odrasla, naju še vedno vzgajaš) v upanju in ljubezni do domovine; tako globoki ljubezni, da smo se vsi »vrnili« v Slovenijo.

In vzgajaš naju s svojim zgledom prijaznosti in potrpežljivosti, delavnosti in vztrajnosti. In vzgajaš svoje otroke in vnuke s svojim naukom, s svojo oporo in podporo: »Le vztrajnost pripelje do cilja, toda vztrajanje je umetnost«. »Ni važno kolikokrat boš padel ali te bodo razočarali, vedno se moraš pobrati.« in »Za dežjem je še vedno zasijalo sonce«.

In naučil si naju pristno vero v Boga, povedal si nama, da je Bog nam blizu, tako blizu, da se z Njim lahko pogovarjaš, kot si se ti v Teharjah.

Vedno si naju vodil v življenju po pozitivni poti vzgoje, ne da bi nama kdaj kaj očital. Ko sva se kot otroka in najstnika zmotila ali kaj narobe naredila, si vedno znal pokazati dobro plat celotnega dejanja z nasvetom, da naj v prihodnje poskusiva popraviti še nekatere pomanjkljivosti. In s tem sva rasla, se razvijala.

Za svojega »nadomestnega očeta« te je tudi naprosilo toliko mladih Slovencev druge in tretje generacije, katere si toliko let vodil na maturantskih taborenjih v Bariločah, na jugu Argentine. In tudi njim si dal delček sebe.

Hvalnico pojemo Vsemogočnemu, ker Te je obdržal v življenju, da lahko pričaš o naših mučencih. Svojo nalogo si razumel in izvajaš vseskozi. Mnogokrat rečeš, da ti je Bog podaril še eno življenje na zemlji potem, ko ti je uspelo z Njegovo pomočjo pobegniti iz taborišča smrti, v Teharjah. In to drugo življenje si ga zastavil kot nalogo, da neprestano delaš za Slovenijo - v izseljenstvu, zadnja leta pa v domovini.

Hvala, očka, za življenje, hvala za vzgojo, hvala za zgled!

In hvala Bogu, da te imamo med nami tu, v Sloveniji!

Vse najboljše in Božji blagoslov,

Pavlinka in Ivi

Rudi Šeligo

fotografije: Dušan Kostrič

V slovenski javnosti je odjeknila žalostna novica, da je v 69 letu starosti umrl slovenski pisatelj, dramatik in urednik, mag. Rudi Šeligo. Rodil se je 14. maja, 1935 na Sušaku. Diplomiral je iz filozofije in psihologije v Ljubljani. Bil je urednik revije *Problemov* in knjižne zbirke *Znamenja*. Bil je predsednik Društva slovenskih pisateljev. To društvo je izdalo pisateljsko ustavo, ki je bila

podlaga za slovensko ustavo.

Bil je eden izmed ustanoviteljev Slovenske demokratične zveze. Vodil je parlamentarni odbor za kulturo v letih 1990 do 1992, leta 2000 pa je postal minister za kulturo v Bajukovi vladi.

S sodelavci mu je uspelo pripraviti slovenski nacionalni kulturni program, ki je prvi v zgodovini Slovenije. Leta 1989 je prejel Prešernovo nagrado za dramsko in prozno ustvarjanje. Njegova literarna dela odlikuje nekonvencionalna tematika in izviren slog, katerega slovenska književnost pred njim ni poznala.

Šeligo, ki je z novelo »Kamen« ubral modernistično smer slovenske proze, je z delom zrelega obdobja »Izgubljeni sveženj« radovedno tipal v smer religiozne odprtosti ali onstranske nedosežne resničnosti, skrite za stvarnostjo, ki človek neposredno živi v labirintu vsakdanjika. Z romani, novelami, dramami, spisi, nastopi in družbenimi vlogami se je zapisal v slovenski zgodovinski spomin kot izjemen književni ustvarjalec in kulturnik.

Janez Menart

Po daljši bolezni je v 75 letu starosti preminil pesnik in prevajalec Janez Menart.

V slovenski kulturni prostor se je zapisal predvsem kot soavtor znamenite pesniške zbirke »Pesmi štirih.« Med drugim je bil tudi lektor, dramaturg in vodja lutkovnega oddelka pri Triglav filmu, dramaturg na RTV Ljubljana, urednik pri Mladinski knjigi, član SAZU. Prevajal je poezijo in drame.

Z trinajstimi pesniškimi zbirkami je Menart izpisal svojo misel o svetu, življenju, človeku. Njegova poezija je polno krvna podoba našega časa in človeka v njem., njegovega zanosa, vzponov, padcev in razočaranj.

Kaj je poezija, je vprašanje, ki si ga je zastavil na začetku svoje pesniške poti.

»Poezija je blede odblesk tistega, kar vsakdo čuti, a ne zna povedati.«

Dr. Peter Urbanc

Tiskovna poročila

Družine: Zakaj se rodi v Sloveniji premalo otrok? Naša nataliteta je v Evropi najnižja. Razlog: taka je posledica skoraj pol stoletja komunistične oblasti, pod katero družina ni bila spoštovana. Tudi današnja je podaljšana vladavina komunizma, v kateri je bila in je še vedno številna družina zasmehovana.

Dr. Jutta Radsewski, v reviji Spiegel 12. 1. 04.

Evropska jadrnica lea 2003 je postala slovenska jadrnica **shipman 50**, zasnovana in izdelana v podjetju Seaway na Bledu. Lep uspeh slovenske navtike v Evropi z našimi 40 km morske obale!

Iz proslave v Midlandu

Novi simboli, grb, zastava Natečaj (visoke nagrade, o. p.) je predložil nemoogoče modele, neprimerne tako za grb kot za zastavo. Nadalje izbiranje je trenutno zaustavljeno.

REVOLUCIJA: Prof. Božo Repe, režimski zgodovinar v pogovoru z J. Jankovič na SP 10. 1. 04 priznava, da Titovi razgovori za stalno premirje z Nemci niso smeli biti javni, ker je propaganda oznanjala boj proti okupatorju, resnica pa je bila drugačna.

Priznava, da so bili pogovori resni. V nekem trenutku je bilo najvažnejše to, da najprej obračunajo s četniki, torej z notranjim sovražnikom

Pri Slovenski matici v Ljubljani je ravno izšla knjiga **dr. Borisa Mlakarja o domobranstvu** Recenzija sledi prihod-

njič! Mlakarjevo pogosto pisanje o nekomunističnih organizacijah (n. pr. primorsko domobranstvo) je objektivno, dokaj pravično. Vedno poudarja narodno zavednost domobrancev, prisegi ne daje nobenega pomena itd. Neobjektiven pa postane, ko prikazuje netočno, zgrešeno, skoraj lažno fikcijo epohalne NOB (ne upa povedati resnice, da je to bila prevara) in daje negativen prizvok domobranski kolaboraciji. To sta dva zgrešena faktorja, vendar pa bi danes že lahko zapisal pravo resnico.

Udba: V središču zanimanja je podvig pogumnega in pravega disidenta Dušana Lajovica; njegov objavljeni material o sodelavcih Udbe je naravnost fenomenalno obširen in intenziven.

IZSELJENSTVO: Komisija DZ za Slovence po svetu se bavi z idejo

enotne revije za Slovence v zamejstvu in po svetu. Revija Rodna gruda Slovenske izseljenske matice je sicer lepa, škoda pa, ker je preveč režimska. Se pa utaplja v rdečih številkah. Novo revijo bi začeli izdajati 1. maja, za začetek pa bi rabili US \$ 200. 000. Boljša je revija Naša luč, ki objektivno podaja živ utrip, delo in kroniko diaspore. V njej beremo 4. I. 04, da **gospod Toni Kropivšek**, naše gore list, vodi na Nizozemskem naš zbor Zvon. Na tekmi 270 zborov sta njegova Zbora Oranje iz Schinvelde in Moški zbor iz Venraya dosegla v dvorani pred 2000 ljudmi **prvo in drugo mesto** Prisotna kraljica Beatrix mu je osebno čestitala!

Italijanska zastava na Nebotičniku v času italijanske okupacije, 15. maj 1941

Podoficirski tečaj v Ljubljani

Duhovnik Franc Gaber

V torek, 9. dec 2003 je v Pine City v Minnessoti Bog poklical k sebi slovenskega duhovnika – našega zveznega kurata, č. g. Franca Gabra.

Pokojni dobri gospod je bil rojen 25. marca 1918 v Papirnici, župnija Stara Loka.

V maju 1945 je skupaj z drugimi bogoslovci odšel v Italijo in od tam emigriral v Argentino. Leta 1950 je odšel v Združene države, kjer je končal bogoslovje v St. Paulu v Minnessoti.

3. junija 1951 ga je škof Gregorij Rožman posvetil v duhovnika in naslednji dan je pel novo mašo pri Mariji Vnebovzeti v Clevelandu.

Kot kaplan in župnik je deloval v enajstih župnijah, eno leto pa je bil tudi kaplan pri ameriški mornarici v Sredozemlju. Vseskozi pa je bil naš veliki prijatelj, ki je redno prihajal na naše prireditve na Orlovem vrhu, nam je maševal in nas vzpodbujal, naj vztrajamo v zvestobi našim idealom: Bog, narod, domovina in zvestobi našim pobitim bratom. V našem glasilu se trudimo, da bi oprali njihovo čast komunistične laži in gnojnice. Našemu narodu, posebno mladini, vzgojeni v rdeči tiraniji, bi radi izpričali resnico tistega težkega slovenskega časa.

Leta 1989 se je naš dragi France upokojil zaradi slabega zdravja in se naselil v bližnjem Pine Cityju, kjer je leta 2001 dočakal zlato mašo.

Čeprav je vedno deloval v ameriških župnijah, je živel tudi z domovino in Slovenci po svetu. Bil je velik dobrotnik domače župnije Stara Loka, zavoda Slovenika v Rimu, bogoslovja v Ljubljani in misijonarjev v Ugandi.

Nameraval je obhajati zlato mašo v Sloveniji, pa se mu želja ni izpolnila. Pogrebno slovo je bilo v cerkvi sv. Jožefa v Berounu. Pokopan je na pokopališču sv. Jožefa pri cerkvi.

Naj mu bo Bog bogat plačnik!

Zvezni odbor

Jože Kristanc

Jože se je rodil 18. sept 1919 v vasi Šenčur pri Kranju.

Poročil se je z Francko Šenk. V srečnem zakonu se jima je rodilo pet otrok: tri deklice in dva dečka.

Zaposlen je bil pri podjetju Paterson Leitchin. Delal je 38 let kot strojnik.

Bil je ustanovni član društva Tabor v Clevelandu in zvest naročnik njegovega glasila.

V pogrebem zavodu so se poslovili od pokojnika člani Tabora z molitvijo. Ob krsti je bil postavljen domobranski prapor in venec. Spremili smo ga v cerkev Sv. Vida, kjer je daroval zanj sv. mašo č. g. župnik Jože Božnar.

Pokopali smo ga na pokopališču Vernih duš v bližini Chardona.

Poleg družine zapušča v Clevelandu še sestre: Pavlo, Jožico, Nežko, Ivanko in Tončko.

Člani in odbor Tabora izrekamo globoko sožalje prizadeti družini in vsemu sorodstvu.

Dragi Jože, počivaj v miru v tej novi domovini. Spominjali se Te bomo.

Tabor DSPB - Cleveland

Jože Križman

V ponedeljek 23. februarja smo položili k večnemu počitku truplo našega dolgoletnega člana Jožeta Križmana. Pokojni Jože je bil rojen leta 1928 v prelepi Dolenjski, blizu mesta Žužemberka. Pokojni je bil član Tabora od vsega začetka naše organizacije. Rad je obiskoval Slovensko pristavo, se zadržal pri kapelici, katera je posvečena brezjanski Materi Božji v spomin na pobite Slovenske domobrance. Jože je bil mirnega

značaja, vedno dobre volje in nasmejanega obraza. Pokojnik se je rad pogovarjal o svojih domačih krajih, posebno o svoji rojstni vasi. V mladosti je moral zapustiti svoj rojstni kraj, domovino, da si je ohranil življenje.

Tukaj zapušča, ženo Ano, rojena Pečnik, dva sinova in dve hčerki, kakor tudi devet vnukov in enega pravnuka.

Tabor D. S. P. B. Cleveland, izreka globoko sožalje družini in vsem sorodnikom.

Dragi Jože, naj Ti bo lahka ameriška zemlja, katera Ti je dala svobodo.

Tabor-Cleveland

DAROVALI SO

Darovalci glasila Tabor

Frank Zidar	E 10.-
Tone Arko	\$ 60.-
Zvonko Bezjak	E 15.-
Ivo Bergant	C \$ 20.-
Jože Avguštin	E 30.-
Platnar Janez	C \$ 15.-
NN. H. M.	C \$ 70.-
Meden Jože	C \$ 15.-
Jereb Marija	C \$ 15.-
Jereb Slavka	C \$ 5.-
Šubelj Stane	C \$ 5.-
Ančimer Danica	C \$ 5.-

Socialni sklad

France Hren.	\$ 50.-
John Hainrihar	\$ 50.-

Dar društvu

Francka Kristanc, v lep spomin na pok. moža Jožeta	\$ 20.-
Ivanka Volcjak	\$ 10.-
Rudi Leksan	\$ 10.-

Rožmanov dom

Frank Ferkulj, v lep spomin na Slavka Erjavc	\$ 20.-
Frank Ferkulj, v lep spomin na pokojno sestro Angelo	\$ 30.-
Starič Lojze, lep v spomin na pok. Blaža Potočnika	C \$ 100.-
Pogačar Ema & Jože	C \$ 100.-
Seljak Valerija & Tone	C \$ 100.-

Argentinska solidarnostna akcija 2004

V lep spomin pok. gospe Lee Urbanc:

Wanda + Ed Gregoric-Jozwik	US \$ 100.-
Anica + Rudi Resnik	C \$ 200.-
Francka + Lojze Zabjek	C \$ 50.-
Joze + Ema Pogacar	C \$ 200.-
Francka Smrdel	C \$ 100.-
Urbanc Peter	C \$ 500.-
Seljak Valerija & Tone	C \$ 100.-

Darovi so bili poslani na Zvezo mater in žena in
Rožmanov dom v Buenos Airesu.

Prisrčna hvala vsem darovalcem. Bog vam povrni v sreči, uspehu in zdravju!

TABOR je glasilo Združenih slovenskih protikomunistov.

TABOR je last zveze DSPB - TABOR

Mnenje Tabora predstavljajo članki, ki so podpisani od Glavnega odbora.

Tabor izdaja konzorcij.

Urejuje in odgovarja uredniški odbor glasila.

• • •

TABOR is the voice
of the Confederation of the United Slovene Anticommunists.

• • •

TABOR es el órgano
de la Confederación de los Anticomunistas Eslovenos Unidos.

• • •

NAROČNINA (letna):
Za Slovenijo 5.000 SIT.
Za vse druge države 20 USA dolarjev.

• • •

*Dopise, članke, poročila in nakazila
pošiljajte na naslov konzorcija:*

Ivan Korošec,

Štula 23

*1210 Ljubljana Šentvid
Slovenija.*

E-mail: ivankorosec@hotmail.com

• • •

Glasilo Tabor ureja uredniški odbor
Tehnični urednik: Andrej Gale
Lektorica: prof. Mira Šekoranja
Tiskovna poročila: dr. Peter Urbanc
Konzorcij: mag. Ivan Korošec
Tiskarna: Rudi Mišmaš, Šmarje Sap

Španija

“Kjer rod je moj,
kjer sin je tvoji,

Madrid - katedrala in vladna palača